

บทคัดย่อ

เหตุเนื่องมาจากปัจจัยภายนอก เกี่ยวกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูประบบราชการ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการปฏิรูประบบสุขภาพ ส่งผลให้สถาบันพระบรมราชชนก (สบช.) และสถานศึกษาในสังกัด ต้องปรับบทบาทและภารกิจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

การศึกษาทางเลือกของวิทยาลัยในสังกัด สบช. เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ทางเลือกที่เป็นไปได้ของสถานศึกษาในสังกัด สบช. รวมทั้งศึกษาแนวทางการดำเนินการไปสู่ทางเลือกที่คัดสรร การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ใหญ่ๆ คือ ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ทางเลือก และตอนที่ 2 เป็นการศึกษาศักยภาพของวิทยาลัยและแนวทางการดำเนินการไปสู่ทางเลือก

รายงานวิจัยฉบับนี้ ครอบคลุมการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์ทางเลือกที่เป็นไปได้ ในเชิงนโยบายและกฎหมาย และการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ในวิทยาลัยต่อทางเลือกเหล่านั้น การวิเคราะห์ทางเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร รายงาน กฎหมาย และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารของกระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับบทบาทความรับผิดชอบของวิทยาลัยในสังกัด สบช. ข้อดี ข้อเสีย เงื่อนไข ผลกระทบและความเป็นไปได้ ของทางเลือกแต่ละทาง ผลการศึกษาได้ทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ 5 ทางเลือกใหญ่ คือ 1) การคงอยู่เป็นองค์กรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มี 2 ทางเลือก คือ 1.1) ยังคงเน้นบทบาทการผลิตตาม ม. 21 ของ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ 1.2) การปรับบทบาทของสถานศึกษาให้เป็นสถาบันวิชาการ เน้นการพัฒนาบุคลากร และสนับสนุนวิชาการแก่ท้องถิ่น 2) การถ่ายโอนบางส่วนไปอยู่กับทบวงมหาวิทยาลัย 3) การรวมกลุ่มกันของสถานศึกษาเพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันอุดมศึกษา ขึ้นกับกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4) การถ่ายโอนวิทยาลัยไปขึ้นกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและ 5) การรวมตัวกันออกไปจัดตั้งเป็นสถาบันอุดมศึกษา ในรูปแบบองค์การมหาชน

จากนั้นได้นำทางเลือกดังกล่าวไปรับรองความคิดเห็น จากกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยในสังกัด สบช. โดยมีอาจารย์และเจ้าหน้าที่ จำนวน 1320 คน และนักศึกษา จำนวน 780 คน โดยใช้แบบสอบถามร่วมกับเอกสารอ่านประกอบ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างอาจารย์และเจ้าหน้าที่เห็นด้วยกับทางเลือกที่ 3 มากที่สุด รองลงมาคือ ทางเลือกที่ 1.2 และ 2 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา เห็นด้วยมากที่สุดกับทางเลือกที่ 1.1 รองลงมาคือ

ทางเลือกที่ 1.2 และ 3 ตามลำดับ ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในแง่ที่ไม่เห็นด้วยมากที่สุด กับการถ่ายโอนวิทยาลัยไปขึ้นกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น